

Torb IX

—
 Victòria Catalana

Eduard Llaudó

Parcir Edicions Selectes
 Manresa 2022
 552 pàgines

Lingüísticament, la novel·la és interessant, perquè es mou en tres zones diferents: el Pirineu, Barcelona i València. El diàleg entre els personatges d'aquestes contrades mostra la riquesa del català i afegeix prou genuïnament pinzellades d'autenticitat a una història

amb una trama atractiva.

Per a donar un primer cop d'ull a *Torb*, podem emprar el text de la contraportada: «*Torb* és un text sovint crepuscular, de clarors tamisades i foscors intenses, però on també es barregen alguns esclats de llum que constaten que, seguint el fil que uneix passat i present, la vida continua... el Jan sap que viure implica assumir... un rastre de pecats. El món no s'atura, i ell tampoc té més opció que intentar continuar endavant... Pel camí troba personatges que expliquen diferents passats i presents, desconstruint la realitat i exposant els límits de l'ànima...»

Si baixem cap a la concreció, es pot dir que, ajuntant les diferents capes de relat, *Torb* és un viatge personal, històric i geogràfic, atès que la novel·la revisita episodis històrics que encara marquen el present, com ara la Guerra Civil, però també episodis personals del protagonista. Val a dir que, amb tot de problemes, en Jan no passa pel seu millor moment i, d'una manera paral·lela, el país no sembla que vagi gaire millor, tot i l'aparença de rutina i ordre. Com que el text no pretén ser políticament correcte, no evita traslladar el matís escèptic dels personatges, àdhuc àcrata, característic dels catalans, envers la quotidianitat i les veritats oficials. La normalitat sembla segrestada per la propaganda, atès que, a mesura que transcorre el relat, les realitats que se superposen van dibuixant un paisatge ben diferent d'un món civilitzat i just. Només el petit recer de la bona gent —el Manel i el Sergi, les Carmes...— permet al protagonista copsar que el món encara val la pena; perquè, si bé individualment són un esquitx social, hi ha més bona gent del que sembla, gent que, si tingués un botó, potser ho canviaria tot. «Les revolucions són com la neteja dels dissabtes, ve que són precises», conclou la senyora Carme en un moment donat, malgrat no tenir res de revolucionària.

Igual que el costum esdevé llei, la mentida acaba semblant veritat, i durant la lectura hom troba un xim-xim de dissonàncies en relació amb el pòsit de veritats establertes, veritats íntimes que cadascú duu al sarró, i veritats acceptades socialment. ❁